

עם "הפרנו" :

באוסטריה-אונגריה :

לשנה : 15.50 קראנען, לחצי שנה : 7.75 קראנען, לרבע שנה : 3.90 קראנען.

ברוסיה :

לשנה : 6 רויב, לחצי שנה : 3 רויב, לרבע שנה : 1.50.

בשאר ארצות :

באשכנז לשנה : 18 מארק, באנגליה לשנה : 12 שילינג, בשאר ארצות לשנה : 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה : 16 פרנק, בעד חלוף האדריסה 20 קאפ, מחיר מודעות : בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה' 15 ק'.

תנאי החתימה :

באוסטריה-אונגריה :

לשנה : 10.50 קראנען, לחצי שנה : 5.25 קראנען, לרבע שנה : 2.70 קראנען.

ברוסיה :

לשנה : 4 רויב, לחצי שנה : 2 רויב, לרבע שנה : 1 רויב.

בשאר ארצות :

באשכנז לשנה : 9 מארק, באנגליה לשנה : 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה : 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה : 10 פרנק, מחיר כל נוסח 10 קאפ, 25 העללער.

Krakau, 24 Dezember (11 Dezember) 1902.

גליון דמי.

קרקוי, יום ד', כ"ד כסלו תרס"ג.

התקן : החשמונאים (שיר) יצחק י. קצנלסון, גרוד הללויה (מאגדות זקני) ש. ל. גרדון, מתתיהו קורא לעם לצאת נגד האויב (ציור) ג. דורה, יהודית (ציור) ה. וירנה, חנוכה ליתום (ספור), ליפמן לוי, חגה ושבעת בניה (ציור) ג. דורה, הוקן ונכדו (שירה), שלום אש, אל תדאג אהובי (שיר), אפרים פוקסון, יוסף ואחיו (ציור) פ. קורנליוס, חדשות, קבר רחל (ציור), האם הקטנה (ציור), ג. טשורני, ידיעות שונות, שבע שבלים עולות בקנה אחד (ציור), בטנים (ציור), ספורי ערב, יצחק יחזקאל יהודה, פתגמים, אפרים פוקסון, מתת שוא (בריוחה), ופסי, חלופות מכתבים בין קוראי "העולם קטן", מודעות.

החשמונאים.

***

וּבְרַב עָם
בְּחֹזֶל הַיָּם
הוּא בָּא — וּבְיָד נְמוּנָה;
בָּעוֹ וּבְעֻזַּת גִּלְיָה
אֶל עַם דָּרָה,
אֶךְ גִּשָּׁא, עֵל.
וְהַשּׁוֹנֵא בָּא!
וְכָל רֵב נָע —
וְנֶפֶשׁ כָּל נְמוּסָה —
וּשְׂאֵרִית תִּקְוָה פֶּסֶה
מֶלֶךְ הָעָם,
שֶׁחַל (י) וָצֵם.

(י) שִׁפְחָה, רֶעֶר.

וְהָאֵיב בָּא —
בְּלִבָּב רָע
בְּפִיר הַחֵשׁ לְמִרְיָה,
בְּשִׁנְתֵּי חֵיתוֹ עָרֵב,
בְּשִׁדְי שְׂאוֹר —
בְּהִשְׁחִית כָּל.
וְעֻזּוֹ הוּא,
וְנִזְרָא הוּא,
לֹא רָכַב וּפָרָשִׁים
וְרָמְחֵי בְרִיז קָשִׁים;
תְּלִי (י) וְחָץ
עַד אֵין מִן!

(י) אֶשְׁפָּה לְחַצִּים.

ובקני אור
המניסים שחור –
אז קמו הגבורים,
בלבבות עזים, מהורים –
בחצות הלילה
להר קור אר.

ובבלי חת
הרימו אז
את הנלם – הנל אמת;
עם הרב צור, נוקמת;
לנכם, לנכם,
בעד הלאם.

ובחות עד¹
אל שם בנר
גבורי החשמונים,
וירועם רבת אונים
חלצה² עם
מיר הקם³.
וירד תם
בן זה העם.
רמראה נר הנבה
תתעורר בו התשוקה:
לאהב חלאם
בדפנים הם...

יחק י. קצנלסון.

(¹ נצה. ² הוצאה, הצלה. ³ האוב.

ש גרור "הללויה". א

(מאגרות זקני)

א

בבניה הרישית, העולה מחצר המקדש ומתרוקמת מעלה
מעלה למעון הכוכבים, עני אלהים אלה, אשר לא תסגרנה,
(כי לא יגום ולא יישן, בני שומר ישראל). והקול קול ידעיהו
הכורע על ברקיו באולם המקדש ומתפלל ומתחנן ובוכה
לפני אלהיו, כי יתן לו בן בעבור הנפיר את שמו.

ויהי הלילה וידעיהו עומד על ברקיו לפני פתח ההיכל
ושופך שיחו לאלהיו, וישא את עיניו וירא והנה אור גדול
שבעתים כאור החמה מלא את ההיכל והדביר¹; והאור
הולך הלך וגדול, הולך הלך ואור – נחמד ידעיהו מאד
נילט את פניו באפודו, והנה קול קורא אליו מתוך הדביר:
"ידעיהו! ידעיהו! הנה יום בא ליהודה ולירושלים, יום דמע
ודם, יום הרס ושוממה, יום אגל ונעלמה – והנה אחרי
החשך יהיה אור... וזה לך האות: הנה בן נולד לך וקראת
את שמו פלאי, ואתה ביום תולדו תמות. אז יבא היום
הנורא!"

וכרנע נעלם האור הגדול מן ההיכל ומן הדביר, ואף
גרות המנוחה המהורה האירו באורם הוד את מזבח הנחב
ואת השלחן עם לחם הפנים, ושני צללים שחורים נראו
על רצפת הנחב – והצללים הולכים הלך וגדול, הלך
והשתרע, עד אשר התחברו נחר ויהיו לצל אחד גדול
ושחור, והצל השחור נבל וגדל עד אשר כלע את הרצפה
ואת הקירות ואת מזבח הנחב ואת שלחן הפנים וגם את
המנוחה המהורה – הכל טבע בצל השחור, אף ראשי

איש היה בירושלים ממשפחת שמעון הצדיק ושמו
ידעיהו הסכרוני. ויהי האיש הזה איש אלהים קדוש מאד,
והיה בגשת ידעיהו אל המנוחה (כי כהן היה) להקריב את
קרבן התמיד בבקר ובערב, והאירה אש התמיד שבעתים,
ומלא אורה את חצר בית יי ואת האולם וההיכל; ועמוד
עשן המלא רבוא רבבות ניצוצי אש מזהירים ככוכבים,
הנה מתמר¹ ועולה מעלה מעלה עד אשר נעלם במרומי
התכלת הכהרה. ויהי מראה עמוד העשן במראה עמוד
שיש רם ונשא משכן אבני אש נפלאות, שרגליו עומדות
על המנוחה וראשו מניע השמימה, ונראה עמוד העשן
מבאר שבע, אשר בדרום ארץ יהודה, ועד דן, אשר בצפון
ארץ הגליל; וראו כל העם וידעו, כי ידעיהו הוא המקריב
את קרבן התמיד לפני אלהי ישראל, וכי שערי השמים
פתוחים עתה לפני כל תפלה וכל תחנון, אשר תצא מלב
נשבר ונפש טהורה.

וידעיהו הסכרוני זקן בא בימים, ובן אין לו, והתפלל
ידעיהו אל יי ויבכה ויבכה כל הימים וכל הלילות, כי יתן
לו בן טוב בעבור הנפיר את שמו, ובלילה בלילה, כאשר
שקמו רחובות ירושלים ההומיה, ומלאך השנה ומלאך
המנוחה רחפו נחר ויורעו בבגדיהם שקט ודממה על עיר
האלהים, ורק קול הצפה מראש "מגדל דוד" וקול שומרי
החומות הענים לעמתו, מפריעים לפעמים את הדמיה
הנעימה – אז נשמע בקול אנה מרה ואחרי האנה –

(¹ קדש המקדשים.

(¹ מתרומם ישר פתח.

ג. דורה: מתתיהו קורא לעם לצאת נגד האויב.

את ריחם הנפלא – וקמן עזר פניו והאירו באור הלכה המלאה והבריכו שתי עיניו הגדולות והוהירו בשני כוכבים גדולים ושפתיו-שושנים תרובכנה: הללויה! הללויה!

אז ישוב אל ירושלים העיר העליזה ועבר ברחובותיה החומים והנהדרים, ובא עד המקדש הנהדר בקדש – ובכל אשר יעבר ואל כל אשר יביט וקרא בקולו-הבנור: הללויה! הללויה!

על בן קראו שמו "הללויה" ואולם פלאי שם הילד בראשונה.

* * *

ימים נוראים באו.

מופתים בשמים ונוראות בארץ: דם ואש ותימרות עשן...

ושמי ירושלים לא תכלת בהירה ועמקה כי אם ים דם גדול ונורא, הנזל ממרומי אין קץ ויורד ומשתפך על ההרים אשר מסביב, ורעמים אדירים מרעשים את שמי הדם בקול אים, בקול רבבות חצוצרות המרעישות את האויר לפני מחנה כבוד הולך למלחמה. והנה פרשי אש רוכבים על פוסי להבות נראו על פני שמי הדם ושעמות פרסותיהם מרעישות את שמי השמים ותחתיות האדמה. ובידי הפרשים האַיִמים חניתות-ברקים ותרכות-חשמל וקשתות כמראה הקשת אשר בענן, והנה הקשתות דרוכות, הרעמים משמיעים קול תרועת מלחמה ומטר חצים בשברי ברקים נתף באויר; והחניתות נטויות והתרכות מתעופפות כלפידים, ושריונים משתקשקים בקול רעש גדול, והפרשים מרוצצים במהירות הברק מקצה ים הדם ועד רצחו.

מלחמה לצבא המרום במרום!

והמחנה הנורא הזה נראה על שמי ירושלים ארבעים יום וארבעים לילה.

ובירושלים – דם ואש ותימרות עשן...

גדודי יונים לאלפים ולרבבות פרצו בורמי מים בפירים ברחובות ירושלים, לפנייהם אבדון ומות, ואחריהם נהרירדם ולהבות אש. ירושלים העליזה טובעת בדם בניה היקרים; רחובותיה מלאו שאון: תרועת מרצחים ונאקת חללים. מדקרים יזובו וקני הסנהדרין בלשכת-הגויות⁽¹⁾, הרונים חכמי התורה בבתי המדרש ושחומים היקרים הרבים על ספרי התורה בבתי הספר. בחצר אלהי ישראל מסביב למזבח מתבוססים בקדם הפהנים לבושים בגדי בד קדש; מעל למזבח מתרומם פסל "יובים" אלילי אלילי היננים, ופני השוש אשר לו מפיקים גאות נאחזן, ובקדש הקדשים מסתתרת השכינה ובוכה ונוהמת ביונה...

והיננים מוסיפים להשמיר ולאבד את כל אשר בשם ישראל וקרא.

הגרות לבדם נשקפו באור חור, ככוכבים תועים כליל אפל...

ויהי מקץ שנה ותלד אשת ידעיה בן לידעיה. ותלד יפה וטוב מאד: פניו כפני הלכה המלאה ועיניו כשתי שמשות קטנות, וקולו בקול הבנור הנפלא. ויקראו לו: פלאי. ויהי אך פקוח פקח הילד את עיניו השמשות וירא את המאורות הגדולים בשמים ואת הפרחים היפים על הארץ – ויפתח את שפתיו שושנים ויקרא בקולו-הבנור: הללויה! הללויה! וישמעו הפרחים ויפיו עוד יותר, המאורות הגדולים – ויוסיפו אנרה; ובכל אשר הרבו הפרחים יפי, ובכל אשר הוסיפו המאורות אנרה, בן הוסיף פלאי לקרא בקולו-הבנור: הללויה! הללויה!

על בן קראו את שם הילד "הללויה" ואולם פלאי שם הילד לראשונה.

וידעיה מת ביום הילד לו פלאי בנו.

ולמן היום הוא חרלה אש המזבח להאיר את החצר ואת האולם ואת ההיכל – ותהי האש אוכלת את קרבן התמיד, אוכלת את הקשר ולוחכת את הדם – שורפת ואינה מאירה, ועמוד העשן עם רבוא רבבות ניצוצי האש לא התרומם עוד עד שמי השמים ולא נראה עוד מבאר שבע ועד דן, וידע העם, כי ימים רעים נכונים ליהודה ולירושלים ולמקדש האלהים אשר בתוכה.

ותלד פלאי, או באשר קראו לו, "הללויה", הולך וגדול וטוב ומפליא את כל מיום ליום, כי כבר למד תורה מפי כל חכמי ירושלים וגדוליה וכלם יחד אמרו, כי חכם והשכיל יותר מהם, ושמע הילד הנפלא הגיע עד קרובו הפהן הגדול חניו השלישי, ויאספיהו אל ביתו ויהי לו לאב ולרֵב (למורה).

ויש אשר יעזב הילד את בית המדרש ואת חכמיו ויעזב את העיר השליחה ואת המונה ועלה על ההרים הגבהים והשוקמים אשר סביבותיה, והביט אל התכלת בהירה והעמקה הנטויה עליהם ממעל, וראה שם את אשר לא יראה לעין איש – וקמן עזר פניו הקפים, והאירו באור הלכה המלאה, והבריכו שתי עיניו הגדולות, והוהירו בשני כוכבים גדולים, ושפתיו-שושנים תרובכנה: הללויה! הללויה!

ויש אשר ישכב על שפת השלח והביט אל גליו הקלים הולכים לאט, והם זוחלים ומתגלגלים ומתלחשים ומספרים סודות מנסתרי קצבי⁽²⁾ ההרים ושרשי הסלעים, אשר עברו בהם בעלותם מתחתיות התהום – והקשיב פלאי ושמע את אשר לא שמעה און אדם מעולם – והביט אז מסביב וראה את הפרחים והשושנים והחבצלות, הנוצצים על הארץ ככוכבים בשמים, ונשק להם והריח

(1) תיברנה.

(2) סודות ההרים ושרשיהם.

(1) מקום מושב הסנהדרין (השופטים הגבוהים) בבית המקדש.

אָמרו: לכו ונכחידם מגוי, ולא יזכר שם ישראל עוד!
ולא יזכר שם אלהי ישראל עוד!
וישרידי החרב הנאמנים עם יי נמלטו על נפשם,
ויספתו במערות צורים ובמחלות עפר, ויעבדו שם את
אלהיהם, וגדודי בנינים עזברים בארץ ורודפים אחריהם,
ובאשר ומצאום לא ישאירו מהם כל נשמה.

* * *

ומערה אחת נסתרה ועמקה מאד היתה בתחתית
הר המיתים, אשר מקדם לירושלים, וימלטו אליה רבים
מילדי ירושלים, אשר הצליחו להציל את נפשם ואת
ספריהם הקדושים מידי צר, וישבו שם ויבנו את אבותיהם
הטובים, אשר נפלו בחרב האויב, ואת אחיהם הקטנים,
אשר נתלו על צארי אמותיהן האהובות והשלכו יחד
מראש החומה אל הפלעים אשר במחל קדרון, או קם ילד
אחד ויקרא:

— שמעוני, ילדי ירושלים!

ופני תלד מאירות בפני הלכנה המלאה, ועיניו
מוהירות בשתי שמשות קטנות, וקולו בקול הכנור
הרועד...

— הסו! הסו! "הללויה" מדבר! — נשמע מכל פנות
המערה.

ומאות עינים תמימות המלאות המעה נטיות מסביב
אל תלד הרובר,
וקול הכנור רועה, רועד... וההדרוער לעמתו בירכתי
המערה הגדולה.

— ילדי ירושלים! אל תבכו לגבורים המתים על
קדוש שם עמנו ואלהינו! בכו ככה לנו החיים ורואים את
עיר הקדש, כי טמאה נרים, ואת מקדש אלהינו כי חללה!
בכו ככה לנו הרואים את החרפה הגדולה — פסל שקוץ
משומם! בהיכל אלהי ישראל! בכו ככה לנו הקטנים
החלשים, בכו לאחריתנו... מי יודע אם נוכל להיות, מי
יודע אם נוכל למות בעד עמנו ואלהינו... מי יודע...

וקול הכנור רועה, רועד... וההדרוער לעמתו
בירכתי המערה הגדולה.

— ואנחנו הלא ילדי ירושלים! אננו! נשבע נא
אפוא חברים טובים! נשבע נא בנשמות אבותינו הגבורים
הקדושים, נשבע בספרי התורה אשר הצלנו, כי גם היה
נחיה וגם מות נמות בעד עמנו ואלהינו!

— נשבענו! נשבענו! — ענו מאות הילדים קול אחד.

— השבעתי אתכם ילדי ירושלים! — הוסיף קול-

הכנור, אשר לא רעד עוד.

— נשבענו! נשבענו! — קראו מאות הילדים שנית.

פתאם נשמע קול צלצול חרבות ומשק שריונים

מפתח המערה...

(אֵלִיל נִמְאָם.

גדוד יונים בא עד המערה.

— הוי, צאו אלינו, ילדים עברים, — קרא ראש

הגדוד, — ותחיו ולא תמותו!

ועיני כל הילדים נטיות אל הללויה.

— השבעתי אתכם, ילדי ירושלים! — נשמע קול-

הכנור בעו.

— נשבענו! נשבענו! הללויה! — הריעו מאות

הילדים לעמתו.

— צאו אלינו, ילדים עברים, ותחיו ולא תמותו! —

קרא הסקיד שנית.

אין עונה.

עברו רגעים מספר-ינה רעש: — קול אש אוכלה

קש וקוצים נשמע מפתח המערה; והלכה הולכת וגדולה.

והרגש הולך וגדול, — ועשן גדול ושחור יורד ויורד אל

תוף המערה, והמערה תמלא עשן.

— הבה, ילדי ירושלים, נמותה נא יחד על עמנו

ואלהינו! — נשמע קול הכנור בעו.

— על עמנו ואלהינו! — הריעו מאות הילדים

לעמתו.

והלכה הולכת וגדולה, והרגש הולך וגדול — ועשן

גדול ושחור יורד ויורד אל תוף המערה, והמערה תמלא

עשן...

— שמע ישראל! — נשמע קול הכנור בעו.

— שמע ישראל יי אלהינו יי אחד! — ענו כל

הילדים פה אחד, ויפלו איש על צוארי רעהו...

פתאם נפתחה איזו דלת נעלמה בירכתי המערה,

ואיש זקן הופיע לגד עיניהם, ופני הזקן מאירות בשמש

ושערות ראשו וזקנו — בקרני האור, מצחו הנטוי למעלה —

בתכלית הרקיע, ועיניו שני-מגנינות אהבה וחמלה; והוא

עטוף בלו לבנים בערפלי טהר.

פלאי הפיר וידע ברגע מי הוא הזקן הטוב הזה.

— לא תמותו, ילדי ירושלים, כי היה תחיו לעמכם

ולאליהם! — קרא אליהם הזקן בקול מלא אהבה

ורחמים.

וישאו הילדים את עיניהם ויראו והנה-בפר נחמדה

פני אלהים לפנייהם, והבפר פלה פרחי-יריח ושושני-חן

נחבצלות-אור, והם מתלחשים ומתחבקים באהבה וגיל.

ופלג וך בכדלח מתנהל לאט בין הפרחים והשושנים

והחבצלות, ונליו העליונים מתנלנלים לרגליהם ומשמעים

צלילים נעימים בצלילי צחוק ילדים מאשרים, ואלפי

זמירים מתעופפים מסביב וקוראים "זמירות" וצפרי-עץ

עונות לעמתן: הללויה! הללויה! וזהר גדול כזהר שבע

שמשות, שפוף על כל אלה ממעל.

(בעננים טהורים, לבנים.

אֲשֶׁר לַיהוּדָה הַמַּכְפִּי. וַיְהִי בַצֵּאת יְהוּדָה לַמִּלְחָמָה. וַיֵּלֶךְ
גִּדְוֹד "הַלְלוּיָהּ" בְּרֹאשׁ צְבָאוֹתָיו וַיִּתְנַפְּלוּ הַגִּבּוֹרִים הַקְּטָנִים
עַל הָאוֹיֵב מִכָּל עֲבָרִים וַיִּקְרְאוּ קוֹל גָּדוֹל: הַלְלוּיָהּ!
הַלְלוּיָהּ! - וַיְהִימוּם.

וַהֲרֵה בְּרֹאוֹת הַנְּנוּיִם אֶת הַגִּבּוֹרִים הַקְּטָנִים הָאֵלֶּה
הַמִּתְעוֹפְפִים בְּבִרְקִים וְעוֹשִׂים נִשְׁמוֹת בְּקֶרֶב מַחְנֵיהֶם
נִיאֲמָרוּ: אֵין זֹאת כִּי אִם נִשְׁמוֹת יִלְדֵי תַּחְדֵּימִים הֵם.
אֲשֶׁר שָׁחַטְנוּ בְּכַתֵּי הַסֶּפֶר וְאֲשֶׁר נִפְצְנוּ אֶל הַסְּלָעִים...
נִיבְּהִלּוּ וַיִּנּוּסוּ. אֹז הִתְנַפְּלוּ עֲלֵיהֶם גִּבּוֹרֵי הַמַּכְפִּי וַיִּפּוּם מִכָּה
רַבָּה וַיִּנְרְשׁוּם מִגִּבּוֹל יְהוּדָה.

וַיְהִי כְּשׁוֹב הַגִּבּוֹרִים יְרוּשָׁלַיִם לְמַהֵר אֶת הָעִיר
וְאֶת הַמִּקְדָּשׁ וּלְחַנְכּוֹ. וַיֵּלֶךְ "הַלְלוּיָהּ" גִּדְוֹד גִּבּוֹרֵי הַקְּטָנִים
בְּרֹאשׁ כָּל גִּבּוֹרֵי הַחֲרוּת.

עַל בֶּן יָחִזְקִי הַיִּלְדִּים הַקְּטָנִים אֶת חַג הַחֲנֻכָּה בְּרֹב
שִׁמְחָה וְגִיל; וַעֲשׂוּ לָהֶם "סְבִיבוֹנִים" שְׂכָתוֹב עֲלֵיהֶם: "גַּם גִּדְוֹל
הָיָה שָׂם" לְזִכָּר הַגָּם אֲשֶׁר קָרָה בְּמַעֲרָה הַגִּבּוֹרִים בְּתַחְתִּית
הַר הַחֲרִיתִים. וְהֵם מִשְׁחָקִים בָּהֶם וּשְׂמִיחִים בְּכָל לֵב. וַיִּרְעִים
הֵם הַקְּטָנִים. כִּי הֵם הֵם הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר נִצְחוּ אוֹ. וְהֵם הֵם
הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר יִנְצְחוּ גַם בְּיָמֵם יָבֹאוּ אֶת אוֹיְבֵי עַמּוּנוֹ וְאַרְצָנוּ.
ש. ל. גִּדְוֹד.

וַהֲקִין שָׂאֵב מִיָּם מִסְּלָג הַבְּדִלָּח וַיִּגַּשׁ אֶל הַיִּלְדִּים

וַיֹּאמֶר:

— שְׁתוּ בְּנֵי הַטּוֹבִים מִן הַיָּמִים הַחַיִּים הָאֵלֶּה וְחַיּוּ

וְהִלַּחְמוּ מִלְחָמוֹת עִמָּכֶם הָאֵמֶלֶל וְאַרְצָכֶם הַשׁוֹמְמָה. —
וַיִּשְׁתּוּ הַיִּלְדִּים מִן הַיָּמִים הַחַיִּים.

וַהֲנָה קוֹל קוֹרָא מִמְּרוֹם:

כִּי תַעֲבֹר בַּיָּמִים אֶתְּךָ אֲנִי,

וּבִנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטַפּוּךָ.

כִּי תֵלֶךְ בְּמוֹ אֵשׁ לֹא תִקְוָה

וְלִהְיָה לֹא תִכְעַר בָּךְ.

— וַעֲתָה, — קָרָא הַקֹּץ, — לְכוּ יִלְדֵי יְרוּשָׁלַיִם. לְכוּ

וְהִלַּחְמוּ! הִנֵּה בְּנֵי עִמָּכֶם. הוּא יִהְיֶה לָכֶם לְרֹאשׁ.

וְאַלְפֵי וְמִירִים שָׁרִים "וְמִירֹת" וַעֲבָרֵי עֵדֶן עֲזוּזֹת

לְעִמָּתָם: הַלְלוּיָהּ! הַלְלוּיָהּ!

וְכָל הַיִּלְדִּים קָרְאוּ. הִירָה הַלְלוּיָהּ!!

וְרוֹם גִּבּוֹרָה צִלְחָה בְּרַגְעָה עַל הַיִּלְדִּים הַקְּטָנִים הָאֵלֶּה

וַיִּדְעוּ כִּי גִבּוֹרִים הֵם.

פֶּתָאֵם נַעֲלַם הַקֹּץ הַגִּבְלָא וְהַבְּרַח הַחֲמִידָה וְכָל אֲשֶׁר

עָלֶיהָ. וַיִּשְׁאוּ עֵינֵיהֶם וַיִּרְאוּ וַהֲנָה עִיר מוֹדִיעִין נִשְׁקַפֶּת

לְעֵינֵיהֶם מִבֵּין הַהָרִים; וַיִּבְאוּ שְׂמֵחַ וַיִּפְּצְחוּ עַל צָבָא הַגִּבּוֹרִים

ה. וִירְנָה: יְהוּדִית

(צ"פ חֲנוּכָּה פוֹטוֹגְרַפִּית יַעֲלֵ "Phönix" Kunsterlag בֶּרְלִין).

חֲנֻכָּה לִיתוֹם.

(ספיר)

ביום השלישי לחנכה היה להם החג.

ליום הזה נועדו כלם. ששת החברים, תלמידי "שמעון החסיד", לשבר להם לשעה שתי עגלות חרף ולטיל בהן ברחובות העיר.

שעת הצהריים הגיעה. והנערים התפרצו מן הסדר החוצה בשאון והמלה רבה. עליונים המה ונחפזים מאד. איש את רעהו יהדפו וכלם פורפים⁽¹⁾ את מעליהם ברוצם. לשנים מהם. ליוסף ולמשה יש גם ברדסים⁽²⁾. יוסף מעמיד את ברדסו אל צנארון מעילו ומכסה בשניהם את ערפו ואת אזניו. ואת שני הקצוות הוא קושר מעבר פניו. רק חטמו הקצר ונחיריו הרחבות יראו.

— עתה אוכל לנסע גם לקצות-הארץ! — קרא.

— האם ככה גדול הקר היום? — שאלהו שמואל.

— פתי אתה ולא תדע דבר! — משיבהו יוסף בבוז.

משה מפשיל את ברדסו מתחת לצנארון מעילו.

באשר יעשו פקידו הצבא ואת קצותיו הוא מעביר על תווה באלבסון וזי על גב זי ומפשילן לאחוריו. ונעקב חברו קושרן לז על גבו.

— אחה שנים. שלשה!... מתחיל משה וצוער

צעדים ישרים, באשר יעשו החילים⁽³⁾.

— עגלון! הורו! עגלון! — קוראים החברים ומשה

שומע ורץ אחריהם וקורא גם הוא.

עגלונים אחרים עמדו כבר לפניהם. איש איש

ועגלתו. הנערים מקיפים את העגלות ומתבוננים בהן היטב

מכל עבר. באיש הזותן עיניו ב"סחורה". ושלמה תוקן⁽⁴⁾

מדבר אל הנערים ומתחנן אליהם בקולו הרפה: אנא, בני,

עשו נא אתי חסד... האמינו לי, בני, כי לא הרגתי עוד

היום אפלו פרטה אהתי...

אבל משה מוצא חסרונות בעגלתו של שלמה תוקן.

צבועה היא בצבע אדם. בעגלת אבר... גם שמיכה

⁽¹⁾ פרוץ — צוקנאפפערן. ⁽²⁾ ברדם — באשליק. ⁽³⁾ אנשי הצבא.

לבסות הרגלים אין בה... וכלה פשוטה ונדלתי-מראה

מאד! ומשה אוהב את חנכה ואת הטוב. ועגלון צעיר אחר

משך במושכות כוסו וניטחו אנה ואנה. ונדך בשוטו על

השמיכה העבה והשעירה בקצותיה. ונבט בנאון אל משה.

באומר לו: "הביטה וקראה: אף זאת היא עגלה לנסיכה!..."

ומשה חומר את העגלה הבכדה. את השמיכה הנפה ואת

העגלון הצעיר. אבל הוא חומל על שלמה תוקן...

הוא עומד ומביט ומעמיק לחשב בדבר זה.

והנה קול שאון עלה פתאם באזניו:

— מה קרה פה? נגב? בתאמר לשלם נדך בבקשה

החנכה שלי?... לך לך, ידידי משה!...

משה רואה את יוסף דוחף איזה נער ומכה אותו:

גם ברוך נגש אליו. ובוזעט בו פרגלו. גם יהודה שלח בו

את ידו והדחו באצבעו על חטמו. ונעזר עומד נבוך. נכחל

ומביט. ושלשתם שוחקים עליו בקול.

— הנה נא, מי אתה? — קרא יוסף והוא אוהו בפי

מעילו הקרוע ומניעהו אנה ואנה. — מה לך פה אצל

עגלתי? מה לך להביט אל הבסקף אשר בבפי? הלא נגב

אמרתי? נגב! נגב!

יוסף העף את הנער בחזקה. ויפל הנער אל ערמת

השלג. אשר בצדדי הרחוב. ויטפח פניו בשלג.

— הידר! — קראו הנערים בצחוק — הנה הוא נושק

את השלג!

— "אדום"! — קרא משה אל יוסף בקרבו אליו.

מה עשה לך הנער הזה? כי הכית אותו ותכלימהו? — רשע

אתה! אדום-האדם!...

צדיק אתה — משה הצדיק...

— אמר, מה נגב ממך? מדוע קראתי לו "נגב"?

— יוכל היות, כי קרובך הוא. בן דודך. על פ

תאדוקהו ואנכי לא ידעתי...

— איבער וואו גלייך נער קומן יחידים בבית המדרש ?
— הוא מתפלל בלבדו — ואיך יקום הנער בלי עזרת האם?...
— ומי נותן לו לאכול? מה אכלת היום? הוא מוסיף ושואל.

— עוד לא אכלתי...
— ואיך רעב עד כה? —... קורא משה ומתחלחל.
— הוי, עברה גדולה עבר היום, אדום הרשע! — הוא חושב בלבו — את נער עני ורעב הזה חנם!...

— וכסף חסד יש לך? — שואל הוא את הנער.
הנער שותק.

— ולי יש רב שלום... אמא נתנה לי — חושב משה.
אז צוה את העגלון להעמיד את העגלה אצל חנות של צרכי אכל, ואז ירד ויגלה תופנים ויתן לשמעון.

עוד מעט ושעת-הטיול עברה, ונתחברים נפרדים והולכים איש איש לביתו לארחות הצהרים.

ושמעון עמד משמים ועצוב על מקומו, עודנו נער קטן ודל, וכבר הוא עזוב בדרך תחת כל השמים המקסים בשני שלג כהים... בדרך ברחוב הריק מאדם ומקפה בערמות שלג, והקרד חוזר בעד בנדריו הקרועים ומרעיד את כל עצמותיו...

מצדי הרחוב עומדים הבתים צפופים, ונראים במתחממים זה בזה, בהם בתים גדולים וקטנים, גבוהים ונמוכים, ועשן משתלשל מתוך המעשנות, מתפרץ בעב ועולה מעלה מעלה ומשתטח שם תחת העננים.

שמעון זוכר, כי אתמול לעת צאתו ישב לו בבית המדרש הקטן — השמש הסיק את התנור וילך לו, והוא עמד לפני התנור והתחמם והביט אל לשונות האש המלחכות את העצים ולוחשות זו לזו... גם העצים ענו לעמתן בקול מלחשים... מה געים הוא לשמע את לחש האש והקמת הרוח בתנור המסק! — "השמש יגרשני"... משיב שמעון לנפשו על המחשבה שעלתה לפניו ללכת לבית המדרש, והוא מביט אל כל הבתים המשתרעים לפניו ואנחה מתפרצת מתוך לבו: בכל הבתים הרבים האלה אין בעדו אף פנה אחת קטנה, אף מדרגה בף רגל...

ועצבת מרה מעיקה באבן על לבו...
— מדוע עמדת? — שמע פתאם קול משה הקורא אליו מרחוק. — לכה אתי אל ביתנו...
משה בא הביתה וגם שמעון עמו.

באשר בא משה עם שמעון אורחו הביתה בקש מאת המשרתת לתת לו ארחת הצהרים, כי אמו היתה בחנותה. המשרתת הגישה לפניו את ארחתו, ותרא את שמעון יושב בחדר האכל ונתן על משה בקולה:

משה לא ענה ליוסף דבר, ויחל לנחם את הנער המכה ולהרגיעו; אבל הנער היה נבזל ורועד בלבו מפחד מהקבל הנערים העומדים עליו, גם מן הקר ומן השלג אשר "נשק"... הוא סר מפני משה וילך הלך ובכה, ודמעותיו נזלו מעיניו על לחיו הרטובות מן השלג שנפל בו.

— הוי, גער אמלל! — דבר משה לנפשו ורצה לפיסו בדבר-מה, אך לא ידע מה לעשות לו ומה לדבר אליו.

— שמע נא, — קרא אליו פתאם בשמחה. — גם אתה תסע עמנו — על אפו ועל חמתו של אדום הרשע, אשר הכלימה.

ומשה אחז בכתפו ונימשיכהו אחריו.
— אנכי אשלם בעדו — לחש באזני חבריו.
— הורו! משה הכסיל נוסע יחד עם נער מתלמוד-תורה! — קראו שלשת הנערים שישיבו בעגלה השניה בצחוק גדול, ויצו את עגלונם לנסע מנה לבל יסעו בחברת תוקפנים. העגלון הצעיר דפק את סוסו והעגלה ונה מקומה ותסע נישאר רק שלמה הנקן, ומשה לא שם לב עוד אל החסרונות, אשר מצא בעגלתו, ויעל הוא ויחבריו וישיבו בעגלה, ועמדם גם הנער העני והנער שמואל, אחד מן החברים, הסב את פניו מן הנער העני ויהי ועף.

היום היה בהיר מאד, השלג הרב התנוצץ בצרי הרחוב, והעגלה החליקה בקלות על פני השלג הקבוע באמצע הרחוב וחורק מתחת פסי העגלה, והיא עפה מהר בשוקים וברחובות, והרוח חקר רץ ופא לעמתה, צובט לנערים בלחי, צורקם באזנם, צוחק ועובר...

— מה שמך? — שואל משה את הנער הדר, שמעון.
— ומי הוא אביך?
— אין לי אב...
— אביך מת? —... גם אבי מת... ואמך?
— אמי נסעה מנה ותעובני כה לבדי...
— ואיך היא עתה?
— אינני יודע...

— ואני יושב בבית אמי... אמי סוחרת בסחורות-אריגים, כי חנות לנו ברחוב הסוחרים, וביתנו הוא ברחוב בית הכנסת. — ואיך איפה תרד?

שמעון משך בכתפיו ולא ענה דבר.
— האין לך דירה? ואיפה לנת בלילה?
— בבית המדרש הקטן... אך הלילה לא יתני עוד השמש ללון שם... הוא נשבע... לגרשני... מוסיף שמעון באנחה, ולבב משה מתמלא רחמים עליו, והוא מביט אליו בעצב ובתמיהו:

לאה באה ונדלק את המנורה בחדר, ועוד הפעם הביטה על הנער הודר בעינים מפיקות בוז וחשד. אחר צאתה אותו לצאת מן הבית, אך משה התחנן אליה לכל תגרשה.

— עלי תהיה חמת-אמי אם תבעם על הדבר הזה — אמר אליה — ואת אל תדאגי לזאת... יודע אנכי, כי אמי טובה ממך... המשרתת עמדה רגע במספקת ואחר יצאה מן החדר.

ומשה לקח גר אחד מנרות הנקבה בבית, ונדבק אל סף-החלון ויתן את גר "השמש" ביד שמעון, ואמר לו:

— הדלק את הנר וברך; כי מתנמנם אתה, ואחר תשכב לישן, ואנכי אברך על הנרות, בבא אמי מן החנות... הבני לך גר אחד? הרבי אמה, כי די גם בנר אחד ליום... ראה, נתתי לך גר כחל — אוהב אנכי את הנרות הבחלים... גם דמי-חנכה אתן לך... לי נתנה אמי רכל שלם, ונשארו לי ממנו עוד עשרים קפיקה — קחן נא!... לי אין הססף נחוש — הואיל נא וקבל ממני את דמי-החנכה... הלא חנכה היום, וצריך אתה לקבל דמי-חנכה ומי יתן לך?

שמעון לקח דומם את גר "השמש" ונדלק את הנר ויברך: "להדליק גר של חנכה" גם את דמי החנכה קבל מידו, ויעמד דומם ויבט אל הנר הבחל ואל שלהבתו העולה ורועדת — וגם עיניו אורו מעט, משה מביט בו ושואל:

— הנה לך גם אתמול "חנכה"?

— לא — עונה שמעון בשפה רפה, ועיניו מלאות דמעה.

— גם נר חנכה גם דמי חנכה לא היו לך?

— לא.

— אבל היום? — קרא משה בשמחה, ויגש אל שמעון ויחבקוהו וירימהו מעל הארץ.

— קל אתה בנוצה, שמעון... לכה נא עמדי ושכב לישן.

ויביאהו אל חדר אחד קטן ונראה על המטה הקטנה העומדת שם, ויסר מעליה את השמיכה, ויצע את הסריס וישכבה בה.

— הסר את מעילך מעליה, כי פה תלין הלילה — במטה הזאת נישן שנינו.

נימחר לצאת מן החדר, למען אשר לא יבוש הנער מפניו לפשט את בגדיו מעליו, אבל שמעון לא פשט מעליו גם את מעילו העליון, כי לא האמין לדברי הנער, כי יתנהו ללין פה הלילה.

"בא תבא הנגברת ותגרשני מפה" — הנה ברזוחו הנבאה (').

— את מי זה הבאת הלום? את כל נער יחף ומוזהם מן השוק הוא אוסף הפיתה! ואנכי נקיתי היום את הרצפה... המעט לך חברים לשחק עמכם, כי הבאת גם את הנער הזה?...

— גשי לך, גשי הלאה! — קרא משה ברגז. — חברים לשחק עמכם? — חקה את קולה ודבריה בבוז — הכל הוא שחוק בעיניה... —

— תבא נא אמי!... — אימה עליו המשרתת ותצא. משה סגר אתריה את הדלת ויתן מארחתו גם לשמעון ויאכלו שניהם יחד.

אפלת-הערב בחדר.

וצללים שחורים בסו את הקירות, ואת התקרה ויגעו וינודו, עלו וירדו בנופים חיים, האחד עלה עד התקרה, אבר שם את ראשו, השני ירד אל קרקע הבית, ירד — ורגליו נפרתו... וצל אחד אוחז בגידיו את כפות המגעול בדלת הקיר מנה, ומושיט את צוארו אל גב הכסא הסמוך אל הקיר שבנגדו. אימים המה הצללים! והמה נעים וגרים, ברותי-אברים, שרועי-גרי (שחורים ואלמים)... שמעון מסב את עיניו מהם. הוא רועד כלו, והנה הוא לובש את מעילו הטלוא והקרוע ואומר לצאת מן הבית הוד הנה... דומה הוא בנפשו, כי רק בבית גר-אימים הם הצללים, נפר הוא, כי רוצים הם לגרשחו מזה... —

הוא פונה אל החלון לראות את הרחוב, והרוח מתדפק על לוחות הזכוכית, מתקצף ומתדפק, במאמץ וקורא: "הוי נער פוטה, עתה הגני אליך!... העזינא לצאת החוצה, העזינא, והתעקתי בה, ושלמלתי אותך מקצה הארץ ועד קצה!"... ואחר שומע שמעון בקול נאקה, הרוח הומה ובוכה בחוץ, ונפש שמעון עונה לעמתו בבכי על אביו, כי מת, ועל אמו, אשר עזבה אותו בין גרים... —

וכרנע נדמה לו, כי ענק אחד שחור קם מן הכסא, אשר אצל השלחן, ואוחז בערפו בגידיו הארבות והעקמות ולוחצה בחוקה... —

— רמאי נבך!...

ותקול קול המשרתת, גם קול יוסף.

ושניהם סוחבים אותו בגידיו וברגליו על הרצפה.

— החוצה השליכוהו! — מרעים באזניו קול מזור

ונזרא.

ובחוץ חרום ארצה איש-שלג ארף ודק, והוא מקדמהו בגידיו הקרות — הוא מחבקו ומחנקו... —

— לאה! — קרא משה — הדליקי את המנורה, מהרי נא, לאה!

לקול הדברים געור שמעון ונדע, כי אך דמיונו חזה לו נזראות.

(') בעלי גופים גדולים.

(') העצובה.

— עני הוא. אמא. עני... שמעון שמו... בליל אתמול
לן בבית-המדרש הקטן, והיום גרשו משם השמש הרע...
אנא אמא ילין עתה אצלנו — במטתי יישן, כי רב המקום
לשינוי...

האם מביטה בתמהון על בנה ומעבירה בידה על
מצחו.

— אמא. אמא טובה! הלא תניחי לו לישן פה! —
הינקא בחוץ מן הקר? ... ולאה אמרה... לאה מתערכת
בכל...

הנער מטפס ועולה על ברכי האם, חובק בידיו את
צווארה ומתחנן:

— אמא. אמא טובה!

— לאה! קראה האם. — באי הנה ספרי נא לי...

לאה באה ובוס תה בידה בער, הנבכרת ותספר את
כל אשר ידעה, ומשה נכנס לתוך הדברים וקרא: "אמא,
אמא טובה! הלא יתום הוא — ואנה ילד?..."

— הרגע נא — אמרה האם — הי בדבריה.

אז פשט משה את ורעותיו אל אמו ונחבקנה וילחצנה
אליו באהבה ותודה, אשר רחש לה עתה, ודמעות הזירו
בעיניו, דמעות גיל.

אם משה חמלה על הנער היתום ותתן לו ללון בכיתה
הקטנה, אך צויתה לשאת אותו ממפת משה בנה ולהשיבנה
על הספה, העומדת בחדר-האכל, ולאה נשאה את שמעון
מעל מפת משה ותקנתה על ורעותיה, והוא ישן שנה
עמקה, וישלח את ידי הרוות ויפרשן ממולו, כאשר יפרש
התינוק את ידיו אל אמו.

אמו איננה, והוא מבקש את האם —

לאה הביאה את ראשה בין ידי הפרושות, ונחבק
הנער את צווארה ונשח את ראשו על כתפה...

— נער אמלל!... יתום... — נדה לו אם משה ותצו
את לאה להביא לנער בבקר בנדים ונעלים מן הישנים
אשר למשה.

— הנם את חפצה לתת לו מתנת-חנכה, אמא? בן,
אמא, תהי לו זאת מתנת-חנכה מידך... קרא משה
בשמחה.

ותהי "חנכה" גם ליתום.

ל' פ' מ' ל' ו' י' ו' י'

"בן — הוא מחליט בלבד — עוד מעט תבא אשה
נכדת-קומה ורחקה, יפה ונאה מאד, לבישה שמלות יקרות
ומבעות וזהב על אצבעותיה... ובראותה אחי תגרשני מזה
בחדרות ונדופים". — והוא חש איזה כאב דוקר עמק-עמק
בלבבו...

הלא טוב לו לצאת מן הבית הזה בטרם תבא
ותנער בו על הנר, אשר הדליק, ועל הספה אשר קבל מיד
בנה — טוב לו לקדם את פני הרעה, אבל קשה לו לזוז
ממקומו.

בחוץ קר גדול, הרוח סוער והומה, אנה ילד? מי
יאספנו אליו הביתה? גם מן הבית הזה יגרשוהו, אבל —
בה מנחם הוא את נפשו — לאחר רגע, רגעים, או שעה
תמימה... שעה, שעה תמימה ישכב פה והתחמם מעט, אז
יקום וילך לו... עוד טרם תבא הנבכרת יצא מנה, והיא
תאחר לבא... ועתה ישכב...

ושמעון טומן את ראשו בכר, כנחבא מן הפחדים
ומן המחשבות, מתקפל פלו במטה, לישן רגע, רגעים, ולו
גם שעה תמימה...

הנבכרת באה ושמעון טרם געור משנתו, משה לא
העירה, כי חמל עליו מאד.

— אמי! — קרא משה בבחלה וירץ לקראתה.

— ומה לך, בני? — שאלה האם בדאגה, כי קולו
רעד מעט.

הנער לא השיב דבר, אך טמן את ראשו בין כנפות
מעילה.

האם העבירה בידה על ראשו ועל גבו, ותסר את
מעילה מעליה, ומשה הביט אחריה בעינים בוחנות, אל כל
אשר פנתה, וישמר את צעדיה ומבטיה, האם נשכה אל
השלחן בחדר-האכל ותחבק את בנה ותלהצוה אל לבה
באהבה.

— אמא — קרא אליה — נער אחר ישן במטתי... עני
הוא, עני מאד... יתום הוא, ואמי הטובה... גם אם אין לו,
גם אמו עזבה אותו, ותפע מנה... ויוסף "הצחוב" הקבו
היום, הקבו בלי חמלה... הוא גסע, עמנו... אנכי לקחתי
אתנו בעגלה... ונתתי לו דמי-חנכה, כי שום איש לא נתן
לו, גם גר-חנכה לא היה לו תמול ושלשום...

— מה זה תדבר, בני? באר נא את דבריה... —
שאלה האם ותבט עליו בדאגה ומבוכה.

ג. דורה: חנה ושבעת בניה.

הזקן ונכדו.

(שיחה).

הזקן

והוא מתהלך בחדר אנה ואנה. יש שהוא נגש אל אחיו הקטנים המשחקים, עומד עליהם רגע ומביט אל משחקם. הם עושים מעשי גערות — הוא חושב בלבו ובכל זאת הוא לוקח מיד אחיו הצעיר את הסביבון וסוכבו בידו. והנה הוא מתהלך על השלחן; בראשונה הוא סובב והולך אנה ואנה ואחר הוא עומד על מקומו וסובב על צירו במהירות רבה. עד אשר לא תראינה צלעותיו והאותיות שעליהן. הנה הוא עומד ומתפלל "שמונה עשרה" — קוראים הילדים, ופתאום הוא זוכר כי ל"ג ער — נמרא" — כמוהו לא נאה שחוק זה ועוזב את השלחן.

הוא מביט על הנרות הדולקים ופתאום הוא נוקר את אשר למד היום במסכת "שבת".

"בשנכנסו תינונים להיכל (לבית המקדש) טמאו את כל השמנים שבהיכל, וכשנכר בית חשמונאי עליהם ונצחם בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מנה בחוסמו של כהן גדול⁽¹⁾. ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו גם והדליקו ממנו שמונה ימים".

ולגוד עיניו נצבת התמונה המעציבה: רואה הוא את הכהן הגדול המטפס יחיד בשוק נאפלה על עלית בית המקדש; ושם על העליה מנחות חבילות חבילות של כנדים ישנים, כנדי הכהנים הם שפשוטם ולא יספו עוד ללבושם. ובכל מקום מתגוללים שכרי כלי זהב וכסף מבלי השרת שחדלו להשתמש בהם, והנהגב והכסף קרש קרשים הם. ויש שהפון הגדול מביט בעד אחד הפנקים אשר בעליה ורואה את ירושלים העיר — והנה ששון ושמחה, רבבות מנורות מאירות את הרחובות ושירי גיל וחדנה נשמעים מסביב. הנה שם עובר גדוד גבורים וקריעים ומזמרים...

והנער מוציא מפיו קול זמרה מבלי משים, והוא מזמר אינה שיר של צבא; וכל יתר הנערים מביטים אל יהודה אחיהם המתהלך בחדר ומזמר לו כפני עצמו שיר

על יד החלון ישוב הנקן ויבט אל הנרות הדולקים יחדם.

יהודה נכדו מתהלך אנה ואנה בחדר. הילדים הקטנים התאספו מסביב לשלחן. ברביהם על הספסלים ונופיהם כפופים על השלחן. אלה בונים להם בתים מקלפים ואלה משחקים ב"סביבון" ואת הפרטות שקבלו ל"דמי הנכה" הקדישו לשחוק הזה.

אבא והדודים שבאו אליהם יושבים בחדר הגדול שדלתו סגורה ורק לפעמים ישמע משם קול שיחת הנאספים. וכאשר תפתח הדלת נודף משם עשן פפירוסים. אבא והדודות האורחות עומדות במטבח ומדברות בקול יחד. על הכירה המסקה עומדות סירות מלאות שמן אצוים המטנן לימי הפסח; והנשים עומדות מסביב לכירה ומביטות לרגעים על השמן ההולך ומתרום ומתבעבע בקול המלה חרישית.

ויש שאחד הילדים מתנגב אל המטבח ונותן על האף כף כפופה המלאה פתיתי עפרת, והוא מתיד את העפרת על האש, ועל הרצפה שם בתוך ערמת חול קטנה נתון הדפוס⁽¹⁾; והדפוס עשוי ארבעה גורי עץ קטנים המקברים וקשורים יחד בחוט, ועל כל גור וגור חרות חלק הסביבון. וכשהוא רואה שהעפרת נמסה היטב בכף, הוא יוצק אותה לתוך הדפוס, ואחרי כן הוא מתיר את החוט מעל הדפוס ומפרידו לחלקיו — וסביבון מבהיק ומוהיר ויצא לאור עולם.

ואמו גוערת בו ואומרת: רב לך נחום, לצקת סביבונים פן תכנינה ידך, אולם נחום טרוד ועסוק בהכנת הסביבון ואינו שם לב לדבריה.

ויהודה הבכור אינו יודע מה לעשות.

הרבי הקדים לשלחו היום לפנות ערב הביתה לכבוד הנכה למען ישמעשע עם אחיו הצעירים. אך לא נאה לו לשחק בסביבון כילד קטן, ובחדר השני, שאבא והדודים שם, לא יתנוהו לבא.

⁽¹⁾ לסמן שלא נגעה בו יד תינונים.

⁽¹⁾ פארוס.

והבנים האלה יוצאים בראש גרוד גבורים קטן לקראת האויב הרב והעצום, ואין פחד המות לגר עיניהם, כי שמחים הם למות על חפש עמם וארצם, ורנה הם נלחמים את המלחמה הגדולה, ויהודה המכבי עומד בראשם ותרבו שלופה בידו, ומימינו ומשמאלו נופלים יונים לאלפים ולרבבות...

והנער מביט משתאה על זקנו, זקן הוא זקנו, יהודי חלש, חולה, קטן ורזה, כמעט שאין בו כח לעמד על רגליו וידיו רועות תמיד, והנה הוא מתלהב, עיניו תפוחות מתנוצצות באש הנער, לחייו הצנומות והחורות מתאדמות ונידי צאורו נמתחים, והוא עומד ומספר את גבורת גבורי ישראל בימים מקדם.

ולנער נדמה, כי זקנו זה הוא אחד הגבורים בחיל יהודה המכבי, כי הוא בעצמו נלחם על עמו וראה בעיניו את תשועת ישראל, ועתה הוא מספר את כל זאת לגברו, למען ידע גם הוא להלחם בעד גאלת עמו, ורוח גאון לבשה את הנער.

והוא מביט על זקנו, חלש ורפה הוא, והוא מספר את גבורת אבותיו הגבורים.

— פלא הוא בעיניך, בני, כי מעט השמן דלך שמונה ימים, מוסיף תזקן לדבר, ואולם דע לך, יקירי, כי לא רק שמונה ימים דלך השמן הזה, כי הולך הוא ודולק עד סוף כל הדורות, השמן הזה דולק בך, זקנה, ובגני הוא אביך, וגם בך נכדי תיקר, דולק השמן הזה, ולא יכבה, כי לא שמן פשוט היה בפה, אשר מצא הכהן הגדול, כי אם טפות דם הגבורים הוא, אשר מסרו נפשם להציל את עצמם ואת כל התיקר והקדוש להם מידי הוננים העריצים, דם גבורים היה שם, ודם גבורים, נכדי תיקר, לעולם לא ישקט ולא ינוח, כי תמיד הוא רותם, תמיד הוא זורם ושופך בברגע אשר נשפך בו, וכל טפה וטפה של הדם השפוך בעד גאלת העם וארץ המולדת נוזל לתוך הבקבוק הנפלא שהוא ומרבה את השמן שבו, למען אשר תדלק המנורה ותאיר תמיד, גם כל דמעה ודמעה הנוזלת מעין יהודי בגולה, בשעה שהוא זוכר את ארצו, ויודת אל תוך הפה, אשר מצא אז הכהן, למען תרבות בו את השמן, וגם אתה בני, אם זוכר אתה את הארץ והתרבה והשוממה, הארץ ששם ישבו אבותיך לפניך, ועיניך תבהירות תרדנה דמעות על חרבך, הנה מוסיף גם אתה שמן בפה הזה למען תוסיף המנורה לדלק ולהאיר. —

והנער מביט משתאה אל בני זקנו.

עתה הבין הנער, מדוע דלך מעט השמן אשר בפה שמונה ימים, ויבין גם זה, כי המנורה תהיה דולקת, גם בלב זקנו המזוב ובקטר עז תתלהב המנורה בלבו הרה, ... שלום אש.

של צבא, מביטים וצוחקים, אך הוא אינו שומע את צחוקם, כי שקוע הוא במחשבותיו.

והכל עליונים ושמחים, ורק הכהן הגדול עצוב, כי אין לו שמן מהור להעלות את גרות המנורה, בהיכל אלהי ישראל.

חשך בבית המקדש...

והנה הכהן הגדול מוצא בין בגדי הכהנים תישנים פך קטן והוא מביט על הפך ורואה והנה הוא תוהו בוחמו של הכהן הגדול, — מהור הוא! — הוא קורא בשמחה — יר הוננים הסמאים לא נעשה בו! אך קטן הוא הפך ואין בו אלא להדליק לילה אחד, ותקדוש ברוך הוא עושה גם ומעט השמן דולק שמונה ימים רצופים עד אשר השינוי שמן חדש, שמן מהור.

— איך כה הנה בדבר הגדול הזה? — שואל הנער לעצמו.

— נעשה גם, — הוא משיב לעצמו.

— איך כה יעשה גם? — מוסיף הנער לשאל את עצמו.

— תקדוש ברוך הוא עושה גם, הוא משיב לעצמו. — אולם איך אפשר, כי מעט שמן ידלק שמונה ימים רצופים? — לא תתן לו השאלה מנוח.

והוא נש אל זקנו.

ותזקן יושב לו אצל מנורת החנכה אשר לו ומביט אל הגרות הדולקים בדמיה במנורה.

— מעט שמן דלך שמונה ימים רצופים? — אמר יהודה אל זקנו בנשתו אליו.

— כן, בני, בני; — ענהו תזקן בהוציאו את קקסת השבך שלו וירח ממנה.

— אך איך אפשר הדבר הזה? — הוסיף הנער לשאל.

— אלהים הוא כל-יכול, בני, — ואין דבר נשגב ממנו.

— ומלכך זה — מוסיף תזקן בהריחו מעט שבך מקקסתו — ומנים אחרים ואנשים אחרים.

— מה? — שואל הנער בתמהון ונשכ על יד זקנו.

— אז היו גבורים צדיקים, בני גבורים קדושים.

והנער יושב ומסתכל בפני זקנו.

— וקר-נא בני: חיל האויב רב בחול אשר על

שפת הים, רוכבים פרשים וחיל רגלי, את חצי העולם

בבר כבשו במלחמה, בכל מקום אשר שמעם מגיע,

יגדל הפחד מאד, וכל האנשים באים להסתתר במחלות

ובמערות; כל הערים עזובות ואין יושב בהן איש,

וחיל האויב בא בשערי ירושלים והכריע את מבחר

בניה לשבת רק מתי מספר נמלטו אל ההרים; ופתאם

יקום מתחתיו הכהן תשיש, ועמו חמשת בני הגבורים;

אל תדאג, אהובי! ...

***

ממעל נמתחים רק ערפלי מחשבים,
שמראם עוד וגדיל הבאב!

אל תדאג, שנעלם השמש מעין;
ונחבא החם גם האור;
וישם תפארת הטבע לאין,
וניקת כל צמח בקד!

אך שמעתי, אהובי, אל תטה לי ערף,
אל תדאגה נא, על כל אל;
בקיץ חיש חלף — בן ינוס בחלף,
והאביב לך ישיב הכל! ...

אפרים פיקסון.

אל תדאג, אהובי, שהליט השלג
מלקנים כרפאים כל עץ;
שהקדיר תקרח מי בדלח הפלג,
על פרחים שהקיץ הקץ!

אל תדאג, שישבת קול שיר מהנשר,
ובכלו שממון ודמי;
ולעתים תשמע רק וללת הפעור,
וצריחת העורבים במרי!

אל תדאג, שתחת השחקים הודים,
שדכה הרנינו הלב —

פ. פון קורנליום: יוסף ואחיו.

(ע"פ תמונה פוטוגרפית של "Phönix" Kunstverlag בברלין).

חדשות.

בנין בית ספר חדש. — חברת הישוב הממנה על הענין של הברון הירש, נתנה חמשים אלף פרנק לבנין בית ספר לנערים בעיר פלמיושן (רומניה) וגם נתן מדי שנה בשנה אלפים פרנק לבית הספר הזה ושלושת אלפים לבית הספר לבנות בעיר הזאת.

סופר פלא. — "סופר" (מותב ספרי תורר) אחד בארסה, צבי הרשנמן שבו, חרת על חטה אחת בכתב אשורי שיר עברי בעל שלשים וארבע מלה בשם: "שאו גם ציונה" ושלחנה להדקטור מתתיהו הרצל, דיושב בוינה. והדקטור הרצל דואל להשיב לו מכתב תודה בדברים האלה:

אדון נכבד, סופר מריר, עושה פלא!

ברנשי חודה קבלתי את מנחתך מעשה חישוב, מועט המחויק את המרבה. שמחתי לראות את מלאכתך הנפלאה למען ציון, ומי יתן והיו דבים כמוד לאצל משעיתיהם לעבודת הציוניות. למיפדת נצח אשמך את השורחך היקרה וזכרתך בארבה.

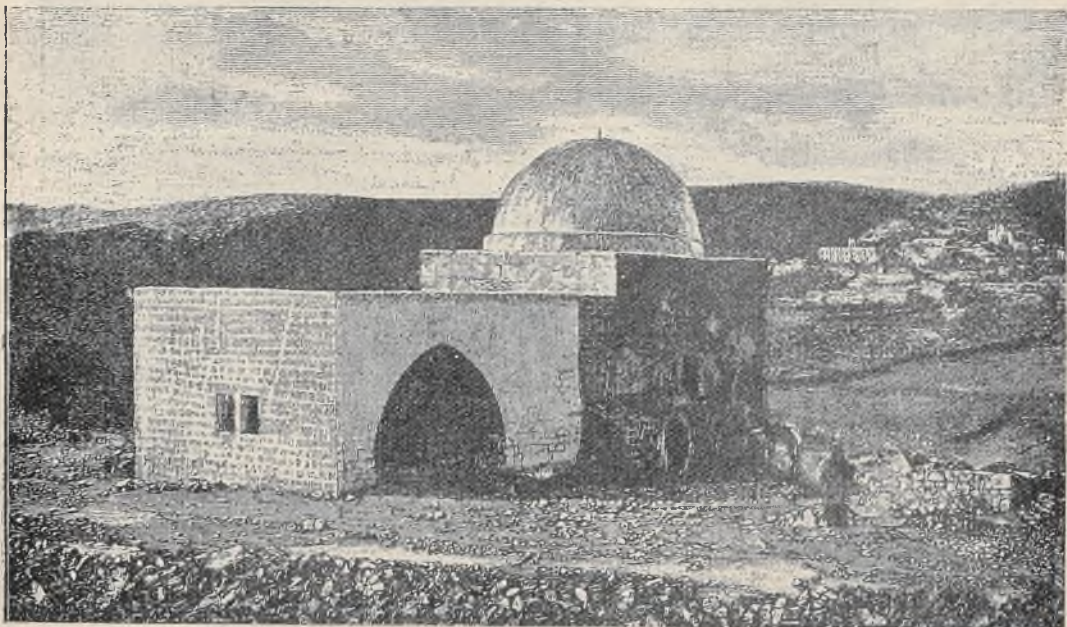
ברנשי כבוד ובברכת ציון הרצלי

בית ספר לנערוֹת. — בעיר ובלודבה (פלך הורדנה) נוסד בית ספר עברי לנערות עניות הנם. מכפר התלמידות עולה לחמשים. המורה הראשי רוא מר קשיצקי ושלוש עלמות צעירות התנדבו לשור על ידו את התלמידות הנם. בבית הספר הזה מלמדים עברית בעברית ודגנרות עושות חיל בלמנרן.

תלמוד-תורה. — בעיר זסלב (פלך וולין) נוסד במזמל הנדיב מר חיים הלפרין בית תלמוד תורה מסדר ועורך כפל. לעת גתה נפתחה רק דמחלקה הראשונה ובה כחמשים תלמידים בני שש-שבע שנים. לשנה הבאה תפתח דמחלקה השנייה לאלה שגמרו היטב את הראשונה. וכן יוספו בכל שנה ושנה מחלקה חדשה עד חמש מחלקות. ששת תלמודים בתלמוד תורה היא — עברית, המורים עובדים את עבודתם באמונה והילדים מתקדמים בתלמודים.

הנחירו מפני האש! — בעיר טורני (פלך קובנה) קרה אסון נורא: אשה עבריה נסקה את תנור ונמצא מן הבית ותשאר את שני ילדיה להתחמם נגד האש. אך אחד הילדים, נער כבן שלש שנים, נגש אל התנור ולא נזהר, ונאחז האש בכנריו. צעוק צעק הילד ואין שומע לו, ובאשר שבה האם הביתה, בערו כבר כל בנריו עליו באש. בעבר שעה מת הילד האמלל במכאובים נוראים.

"יהודה ויוליק". — בעיר לגין (פלך מינסק) ערכו חברי אנדת "שלום ציון" נשף ספרותי ודגינו על הבמה את השירה "יהודה ויוליק" של הסופר אפרים ליפשיץ (נדפסה בעולם קצין שנה ראשונה הזכרת י"ד). נשף הזה הביא הכנסה הנונה לטובת דב'בליותקה לילדים, אשר על יד החדר המתקן של המורים ברנמן ורבינשטיין.

קבר רחל.

ה. משורני: ה'אם ה'קטנה.

הַאֲנִיָּה שֶׁמֹּא אֶת הַחֲזִיר דִּקְטָן בְּכֻלּוֹ שֶׁל הַפֶּתֶן הַיּוֹתֵר גָּדוֹל, שֶׁהִיָּה אִם בְּמִצָּב הַתְּרִדְמָה, וְכֹאֲשֶׁר תִּתְעוֹרֵר בּוֹ תֵּאָוֶת הָאֲכִילָה יִמָּצֵא כִּבְר אֶת סֵעֲדָתוֹ מוֹכֵנָה לִפְנֵיו.

אֲךָ עֵבֶר כְּשֶׁכּוֹנֵעַ יָמִים יוֹתֵר, וְהַנֶּחֱשׁ עוֹרְנוֹ נִרְדָּם וְאִינוֹ זֶה מִמְקוֹמוֹ. וְהַחֲזִיר אֶפֶס הִרְבֵּה בְּמִשְׁךְ הַיָּמִים דֹּאֵלָה וְיִגְדֵּל וְיִשְׁמַן וְכִבְלֵי הָלֶךְ וְגִדְלָה בֶּן גַּם רַעֲבָתָיו הִלְכָה וְיִגְדֵּל מִיּוֹם לַיּוֹם. וְכֹאֲתֵר הַיָּמִים הַחֲלִיט, בְּנִרְאָה, לְשֹׁעַם מִבֶּשֶׂר דִּחִי הַמוֹשֵׁל לִפְנֵיו. וְכִרְנֵעַ הַתִּנְפֵּל עַל הַנֶּחֱשׁ הַנִּרְדָּם יִקְרַע בִּשְׁנֵיוֹ נֶתַח בֶּשֶׂר גָּדוֹל מִנְחִיוֹ. רִפְצֵעַ הִיָּה גָּדוֹל וְאֵנוֹשׁ מֵאֵד, עַד אֲשֶׁר מֵת הַנֶּחֱשׁ כִּרְנֵעַ וְיִשְׁלִיכוּהוּ הַיָּמָה. כִּבְהִיָּה הִיָּה הָאוֹכֵל מֵאֵכָל לֵאכֹלוֹ.

הַעֵץ הַגָּדוֹל וְהַיָּשָׁן שֶׁבְּעוֹלָם. — בְּעִיר אֶנְרִינְפּוֹר, הַבִּירָה הַעֲתִיקָה שֶׁל הַאִי צִילָן (אַחֵר הָאִיִּים הַגָּדוֹלִים בֵּין הַדּוֹ וְשִׁיד לֹא־נִלְיָה). עוֹמֶדֶת תֹּאנֶה אַחַת וְקִנְיָה, שֶׁכִּבְר מְלֹאֵה לֵה אֶלְפִים וּמֵאֲתָיִם שָׁנָה. אֶת הָעֵץ הַזֶּה נִשְׁעוּ בְּמֵאֲתָיִם וּשְׁבָעִים שָׁנָה לִפְנֵי חֲרַבֵּן הַבֵּית דְּשִׁנִּי. וְהִקְרָא בְּפִי יוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם בְּשֵׁם "בּוֹ הַקְדוּשָׁה".

הָאוֹכֵל מֵאֵכָל לֵאכֹל. — רִבִּי הַחֹבֵל שֶׁל אֲנִיָּה אֶמְרִיקָנִית

אַחַת. קִבֵּל עַל אֲנִיתוֹ בְּאֵי סִנְפּוֹר (אִי בְּקֶרֶבֶת חֲצִי הָאֵי מְלֻקָּה אֲשֶׁר בֵּין הַדּוֹ וְשִׁיד לֹא־נִלְיָה) שְׁלֹשָׁה נַחֲשִׁים גָּדוֹלִים מִמִּשְׁפַּחַת דְּפִתָּנִים בְּעַד בִּבְר⁽¹⁾ אַחֵר שֶׁבְּנִירְקָה. וְעַם הַנַּחֲשִׁים מִסְּרִי לוֹ גַּם חֲזִיר קֶטָן שֶׁרוֹכֵן לְהִיּוֹת לְמֵאֵכָל לְנַחֲשִׁים.

וְהַנֶּחֱשׁ הַגָּדוֹלִים הָאֵלֶּה אוֹכְלִים לַעֲתִים הִרְבֵּה מֵאֵד, וְאַחֲרֵי הָאֲכִילָה הַגָּסָה הֵיָּא אֵינֶם אוֹכְלִים מֵאוֹמֶה בְּמִשְׁךְ שְׁבָעוֹת וְגַם יָרִיחִים מִסְפָּר. לַפֶּתֶן הַרוֹשֶׁה עַת שֶׁל שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים בְּעֶרְךָ לַעֲפֵל אֶת הָאֵילָה אֲשֶׁר בָּלַע. וְכֹאֲתֵר הָעֵת שֶׁהֵם מַעֲפִלִּים אֶת מוֹזָנִם, הֵם נִמְצָאִים בְּמִצָּב הַתְּרִדְמָה. בְּשֹׁרֶם בִּיעֵר מִשְׁתַּמְשָׁשִׁים אוֹיְבֵיהֶם בְּמִצָּב וְהַלְעָתָם, כִּי אִם נִקַּל לָהֶם לִנְשֹׁת אֵלֵיהֶם וּלְקַחֲתָם בִּשְׂבָיָה אוֹ לְהִרְגָם, וְאֲךָ בְּכֻלּוֹ יוֹכִלִים הֵם לִישֹׁן בְּמִנוּחָה וְאִין בֵּל כִּבְנֵה נִשְׁקָפֶת לָרֶם שָׁם.

וְכֹאֲשֶׁר הִבִּיאוּ אֶת הַנַּחֲשִׁים הַגָּדוֹלִים אֶל תוֹךְ כְּלוֹבֵיהֶם עַל

⁽¹⁾ טהיערגארטען Zibrinetz

בִּטְוִיָּה

שְׁבָע שְׂפִלִים עוֹלֹת בְּקִנְיָה אַחֶר.

העולם הקטן.

למערכת העולם קטן!

בשמחת לב יכולים אנחנו לבשר בשורה טובה לחברינו הנערים בשאר הארצות, כי גם פה באנגליה שבה השפה העברית לתחיה וכיום א' ב' רחול המועד סכות נבחנו: באולם הציוני אנחנו תלמידי בית הספר העברי של האופר י. בסילבסקי (כן אמוק) לפני קהל גדול, היושב ראש היה הרב הנכבד מר ישראל יפו והבוחן היה הכופר החביב הדקטור י. ל. לנדא, שלש שעות רצופות ארכה הבחינה והנאספים התעננו מאד לשמוע את חברינו התלמידים הקטנים מכני שש שנים ומעלה מדברים עברית, יודעים מעט מדברי ימי עמינו, משחקים בעברית ושוררים שירים עבריים, וביותר התעננו הנאספים עלינו, הגדולים בני תשע ועשר שנים בשמעם אותנו מבארים את החומש בעברית, עונים על כל השאלות בדברי ימי עמינו מאז היותו לעם עד מות הרמב"ם, ומתחילים כל פסוק ופסוק לפי חקי הדקדוק, ובכללות הבחינה קם הרב היושב ראש ודבר דברים טובים ונעימים על אודות מפעלי מורנו במשך שנתים ימים, אשר השתקע פה, ועל אודות השפה הטובה, עברית בעברית, הרב הדקטור לנדא הורה מקרב לבבו למורנו על עמלו הרב שהוא עמל לטובת השפה העברית.

הציוני הנכבד א. נדרון חלק לנו מסבעות יפות ועליהן חקוק שם ציורי, אחר כך נתלקי הפרסים והתעודות, ואלה הם התלמידים שזכו בפרסים: ש. הורביץ וזה בפרס הראשון (כל שירי יל'), קרימר (למען אחי הקטנים) בכריכ 2 מוהבה, דוב גרינשטיין, דינאלס, כינס, גרשון גרינשטיין, פסח, וולטר שוסוק, (כספרי חושיה מבידכים הרר), ואחרי הבחנת תודה לתושב ראש ולהבוחן, כלתה הבחינה, ואנחנו שרנו השיר, עוד לא אברה תקות: "

הורינו שהיו בעת הבחינה נשקו איתנו.

בשם כל התלמידים

נגשסתה (אנגליה), שמעון הורביץ.

לקוראי העולם קטן!

הנני מודיע את קיראי העולם קטן, כי לפני שבועות אחדים יסרתי בעור חברי אנדה בשם "נאולת הארץ". משרה האנדה היא לרפץ את מרקאות האוצר-הלאומי העברי. כל החפץ להיות חבר לאנדה עליו לשלם דמי-חתימה חמש קפיקות, ובכל שבוע יתן ככל אשר ירבונו לבו הטוב, לא פחית מן 5 קפיקות. וכיד כל חבר נמצאים תמיד מרקאות למכר לכל החפץ בהן. את המרקאות אנהני קניים אצל הציונים אשר בעירונו. עד הנה כבר נמכרו מרקאות בסכום הנון ואקוה כי ברכות הימים תעש אנדתנו חיל ותעלה מעלה מעלה.

אני מעץ את קיראי העולם קטן כי יעשו גם הם כדבר הזה, ויקחו גם הם חלק בנאולת עמנו.

בשם כל האנדה,

ברוטיטוב, יהודה ליב רוקח.

לקוראי העולם קטן!

הנני מתבכר לשאל במכתבי זה את חברי קיראי העולם קטן את השאלה הזאת והיא: איה נמצא בתורה שש רצופים זה אחר זה?

שמעון רבינוביץ.

המיל: הוצאת "תושיה" בורשה.

העורכים: א. ל. בן-אביגדור ושל. ל. גרדון.

כתבת העולם קטן:

КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО "ТУШИЯ", ВАРШАВА.
Verlag „TUSCHIJAH“, Warschau

ספורי ערב.

נ

העניית ציבור.

שאל שאלו את אחד הפלחים (האפריים) איך עברו ימי צומות רמדאן⁽¹⁾ בעירו, ויאמר: נקהלנו שלשים איש באחד ונעם יחדו מעלות השחר עד הערב נשלים בנה צום חדש ימים.

נ

תשובה נצחת.

וירד איש מצרימה ויאל לנפות גער קטן, כי הגד לו אשר כל אנשיה חכמים ונבונים, ויאמר לו: אכן רבים הפלכים בעיר הזאת! ויען הגער: אמנם צדקת, אבל כלם גרים...

נ

שיאנו יודע לשאל.

סבל אחד שמע על אחד מרעיו כי מת, ויהי היום ויפגש את אחי רעהו המת, וישאלהו, האם אתה הוא המת או אחיך? יצחק יחזקאל יהודה.

(1) חדש שבני דת מחמיר צמים בו כל הימים.

פתגמים.

נ

את אשר לא למדת בפעורך ידע לא תדע גם לזקנדך.

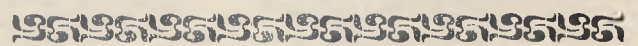
רק פעם אחת לבעוף צנבת, ולעולמים שם צופן לה הצנבת.

אם לרמות את כל אית, רק את נפשוך רמית.

גם אוהבינו, גם אויבינו --

המה רק פרי מעללינו.

אפרים פוקסין.

מתת' שוא.

(בריהה).

יקטן (בישמה): האה, אבא! מהיום והלאה לא אשב עוד על הספסל האחרון בבית הספר.

האב: אף זה טוב, בני, אף זה יפה! והא לך עישר פרושות לתשובה על הריצותך בלמדים. אבל איכה היה בדבר הזה? יקטן: וכן פי את הספסל האחרון משהו היום בצבע.

י פ ס י

נ

הוצאת "תושיה"

תורת הספרות

ספר מורה תורת הסגנון העברי בכלל וכל חלקי הספרות השונים בפרט עם דוגמאות רבות בפרוזה ובשירה, נבחרות מכל חלקי ספרותנו, מתקופת כתבי הקדש עד ימינו אלה.

מאת ש. ל. גרדון.

רבים ויונים הם ספרי הלמוד בשפתנו המורים את תורת השפה העברית להלכה ולמעשה, אך כולם יחד סובבים רק על ציר אחד. הם מורים דעת השפה העברית להשתמש בה על פי הקי הדקדוק, אך אין עוד ספר למוד להורות דרכי הסגנון הספרותי בכלל ותורת הספרות לכל חלקיה בפרט. את החסרון הגדול הזה בא למלא הספר החדש הזה. הספר הזה מכיל תורה שלמה של הספרות כמוכנה היותר רחב: הוא מורה תורת הסגנון הספרותי, הפרוזה והשירה, לכל חקיותיו, ואת תורת הספרות בעצמה לכל חלקיה השונים. ואולם לא חוקים ודינים יבשים מכיל הספר הזה להגשים בו, כי מלא הוא דוגמאות קטנות וגדולות (הכל לפי הענין) ממבחר ספרותנו העתיקה והחדשה, עד אשר מלבד ערכו הלמודי הגדול יש לו גם ערך גדול כתורחריסוטומיה המכילה בתוכה את מבחר עניני ספרותנו בכל מקצועותיה השונים.

הספר הזה מכיל בקרבו שלשה חלקים ומבוא: א) תורת הסגנון; ב) תורת הפרוזה; ג) תורת השירה.

הספר הזה הוא יחיד כמינו בספרותנו ותועלת גדולה יביא לצעירי עמנו ההפצים לדעת את שפתנו — ידועה רבה ומקפת ולדעת את ספרותנו ולהכנה הכנה שלמה ועמוקה.

הספר הזה, מלבד החומר הספרותי העשיר שהוא מכיל בקרבו, (דוגמאות מסגנון טובי סופרינו ומשוררינו בכל תקופות ספרותנו העברית) יוכל להיות גם למורה דרך לצעירינו לדעת מה לבחור לקריאתם, בהזכירו בפעם בפעם את ההזכורים החשובים בספרותנו היפה. הספר "תורת הספרות" יוכל אפוא להחשב בצדק לקורס עליון שלם ומלא להשתלמות ידיעת שפתנו וספרותנו.

מחירו 1 רובל, מבוך בניר 1:10 ר"כ, בכד 1:15 ר"כ, מבוך הדף 1:25 ר"כ, פארמא 14 קאפ.

Издан. "Тушия", Варшава. | Verlag "Tuschifah", Warschau.
בע"פ: נובוליפקי 7, מעון 9.

חשוב מאד למו"ם, ואגודות ציוניות, לביבליותיקאות ולמורים!

בבית מסחר הספרים של

"איזראעליט" בוויירנא

מוכנים תמיד אסף גדול של ספרי חנוך ולמוד מכל המינים וכן גם כל הספרים והספרים העבריים והורגונים בעד מו"ם. כת"ם, ביבליותיקאות ויחידים. הן ספרים וספרים שגדפסו מכבר, והן הספרים והספרים שיצאו בעת האחרונה ברוסיה ובאמריקה וביתר הארצות.

למו"ם, לאגודות ציוניות, לביבליותיקאות ולמורים נותן ביה"מ "איזראעליט" ראבאט הנון יותר מכל ב"מ הספרים העבריים. כל ההזכנות נמלאות בדיוק ובהקדם האפשרי. עם כל הזמנה צריך לשלוח דמי קדימה 10%.

КНИЖНЫЙ МАГАЗИНЪ "ИЗРАЕЛИТЪ"
въ ВІЛЬНѢ, Рудницкая улица д. Шапиро.

Подписка
на
1903-й
годъ.

БУДУЩНОСТЬ

-- ЕЖЕНЕД. ГАЗЕТА, СЪ --
ЕЖЕГОД. ПРИЛОЖЕНИЕМЪ
Научно-Литературнаго
(Сборника).

4-ый
годъ
изданія.

"Будущность" — независимый органъ русскихъ евреевъ, стремящийся къ культурному возрожденію и подъему самосознанія еврейской массы. Еженедельникъ "Будущности" выходитъ въ размѣрѣ 2½—3 печ. листовъ большого формата и состоитъ изъ двухъ отдѣловъ: Современной Жизни, въ которую входитъ подробный обзоръ текущихъ событій еврейской жизни въ Россіи и заграничій, статьи по бытовымъ вопросамъ и юридич. отдѣлъ, и Литературно-Научно Отдѣла, содержащаго статьи по еврейской исторіи и литературѣ, беллетристическія произведенія, стихотворенія, критику, журнальное обозрѣніе и фельетонъ.

Въ Ежегодн. Сборникѣ, выходящемъ въ концѣ года, помѣщаются болѣе крупныя по размѣрамъ статьи научнаго и литературнаго содержанія.

Въ 1903 г. подписчики "Будущности" кромѣ
обычнаго матеріала получаютъ:

1) бесплатно — При Научно-Литературномъ Сборникѣ — отдѣльный, первый въ литературѣ, самостоятельный трудъ (съ отдѣльной нумераціей страницъ)

Очеркъ Истории Евреевъ въ Россіи.

Подъ редакціей и съ примѣч. д-ра исторіи востока
А. Я. Гарнави.

2) За незначительную доплату на почтовые расходы (30 коп.):

Книгу для еврейскаго юношества.

Иллюстрированное литературное изданіе, составл. при непосредственномъ участіи С. Г. Фруга, д-ра Л. С. Наценельсона, М. Д. Рывкина и художник.: академика М. Л. Маймона и М. С. Іоффе.

Подписная цѣна: 7 руб. въ годъ (допускается разсрочка), 4 р.—½ г., 2 р.—3 мѣс. Новые подписчики могутъ получить Литер.-Научн. Сборники за 1900, 1901 и 1902 г. (до 70 печатн. листовъ) бесплатно, приложивъ на почтов. и конторскіе расходы по 50 коп. за каждый томъ, и получаютъ газету со дня подписки.

(1—3).

Адресъ редакціи и Главной Конторы: Спб.,
Пушкинская 7.

הוצאות חדשות של "תושיה".

(1) אלפא ביתא מצוירת בצבעים (עפ"י השמטה הטבעית) עם 24 ציורים יפים ואותיות הכתיבה. בצד כל אות יש ציור יפה בצבעים הנקרא בשם המתחיל באות זו, ושם הציור מתחת, נדפסת על טבלה גדולה להדביק אל הקיר בכה"ס. מחירה 20 קאפ, ע"פ 22 קאפ.

מדבקת על ניר עב — מחירה 30 קאפ, ע"פ 36 קאפ.

(2) אלפא ביתא מצוירת בצבעים (כנ"ל) מטולטלת. ערוכה בקוביות.

כל אות עם ציורה מרכבים מחלקים קטנים מדבקים על גזרי ניר עב קטנים (קוביות), שעל הילדים להבר אותם בעצמם, ככדי שתצא האות הדרושה עם הציור השייך לה — ערוכה בתבת-ניר יפה — ובתוכה לוחות-לדוגמא ערוכות לזה. נועדה ללמוד ולשעשועים בבית ובבית-הספר.

מחירה 75 קאפ, ע"פ 85 קאפ.

(3) אלפא ביתא מטולטלת. ערוכה בקוביות. אותיותיה מדבקות על גזרי עץ קטנים מרובעים (קוביות) מכל ששת עבריהם ומכילה בארבעים ושמונת קוביותיה הרבה אלפא-ביתות עם נקודות מיוחדות, להרכיב מהן מלות ומאמרים — ערוכה בתבת-ניר. נועדה ללמוד ולשעשועים בבית ובבית-הספר.

מחירה 50 קאפ, ע"פ 80 קאפ.

(4) אלפא ביתא מצוירת בצבעים (ע"פ השמטה הטבעית), עם 82 ציורים יפים.

האותיות גדולות מאד, נדפסות בצבעים שונים ובתוך כל אות באים ציורים בצבעים מתאימים להם, הנקראים בשמות המתחילים באות זו, ומתחת לכל אות שמות הציורים שבתוכה — נדפסת על טבלה גדולה להדביק אל הקיר בכה"ס.

מחירה 25 קאפ, ע"פ 80 קאפ.

מדבקת על ניר עב — מחירה 35 קאפ, ע"פ 43 קאפ.

(5) אלפא ביתא מצוירת בצבעים (כנ"ל) במחברת קטנה וגאה, שבכל עמוד אות אחת עם ציורה ושמות הציורים מתחת האות, והעלים מדבקים על ניר עב.

מכורכת במעטפה ציורית (בצבעים) יפה, מדבקת על ניר עב. נועדה ללמוד ולשעשועים בבית ובבית-הספר.

מחירה 50 קאפ, ע"פ 60 קאפ.

(6) אלפא ביתא מצוירת בצבעים (כנ"ל) מטולטלת. ערוכה בקוביות.

האותיות עם ציוריהן מדבקים עם קוביות של ניר-עב גדולות ויפות מכל ששת עבריהן, ערוכה בתבת ניר גדולה ויפה עם ציור נאה בצבעים ממעל. נועדה ללמוד ולשעשועים בבית ובבית-הספר.

מחירה 1 רובל, ע"פ 1.20 רובל.

Издательство "Tyusia", Варшава.

Verlag "Tuschijah", Warschau

בע"פ: גובולופקי 7 מ"ז 9.

בהסכם רבינו וגאונינו יוצא לאור חומש בהוצאת לנדא ושותפו ורשה.

המיתר גם העתקת התורה לורגון בשפה צחה וברורה. הפתשגן העתקת רש"י לשפה המדוברת.

בית ישראל

הנקוד על רש"י נעשה ע"י גדולי המדקדקים וההעתקות ע"י חבר מורים מומחים ומלמדים להועיל. כל מבין ויודע אופן ההוראה העברית בזמן הזה יכיר את רוב הטוב והתועלת הצפונים בחומש "בית ישראל" למורים ולתלמידים, לאבות ולבנים למטרת החנוך עפ"י תורתנו הקדושה עם פ"י רש"י ו"ל, הפ"י היותר קל ומתקבל על הלב והקדוש לכל אחינו, ושכאמכר לו משפט הכבירה גם בשפת הלמוד עברית בעברית וע"י נקודת הורם המכשול של רוב השגיאות, והוקלה מאוד העבודה למורים ולתלמידים, והשגיאות הספורות לצעירינו ללמודים עכרים לא תאכזרנה לשוא. וזה יועיל להעמיד לנו מדברים בשפת קודש צחה ועשירה במבטאי רש"י הקלים והטובים. — ולהלומדים עברית בתרגום השפה המדוברת, תועלתה העתקות רבות הערך להקל את הלמוד והשיגון בכל האפשר. — ולפי דעת הרבנים עוד גדלה התועלת של חומש "בית ישראל" לתת עוגג רוחני לכל מפלגות אב"י, למלומדים ולאינם מלומדים להבין ולהשכיל בדברי קדשנו, וזכות הרבים הוא.

החומש "בית ישראל" יצא לאור במשך שנת תרס"ג בחבורת חוברת (22 זיטען) ערך סדרה לשבוע. מחיר כל חוברת 15 קאפ. לחותמים על כל התורה רק 10 קאפ. עם פארטא. על החותמים לשלוח 1 רובל בעד כל עשר חוברות מראש, כחול כפי הקורס.

8 ארדעסע : (2-2)

Typografia Galtier i Kom., Warszawa, Halaski 7
dla „Beth-Israel”.

Buchdruckerei Halter & Co., Warschau, Nalewki 7
für „Beth-Israel”.

הוצאת "איזראעליט" ווילנא.

הופיע עתה בהוצאה חדשה ספר הלמוד הידוע **שם שם שם המורה** מאת גאון ארדאן **שם שם שם** יורה דעת תורת להיק הלכה למעשה, עפ"י ספרי המדקדקים, היותר מפורסמים ומקובלים, וכמה הוספות והערות נכבדות, ובסופו מאמר אחד בשם "מינוח ומי ינוע", שימת עין על שמה אחת של שלשה מדקדקים מבטלי תנועה קלה, מעת ישעיה נפתלי הערץ נאראדאן, בתקונים והוספות רבות ועל ניר טוב. מחירו 75 ק. בעד מו"ס ראבאט הגון. **שם** להשיגו על פי הכתבת: (2-3)

Книжный магазин "Израелит" Вильно
Рудницкая ул. д. Шапиро.

נמצא לרמכר גם אצל הוצאת "תושיה" בורשה.

כל עשור

שירי ציון מאת משוררים שונים
לשיר במקרה.

הוצאת "בני ציון" בברלין-סוקו.

מחירו 15 ק, ע"פ 20 ק.

לאגרות ציורית תחת.

Kritisch-literarisches

"Tyusijah", Warszawa.

Verlag "Tuschijah", Warschau.

בכירי-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד

שפיר-למוד